

Saksfremlegg

Arkivsak: 09/3256-2
Sakstittel: HØRING - NOU 2009:18 RETT TIL LÆRING.
K-kode: A20
Saksbehandler: Torbjørn Joramo Pley

Innstilling:

::: &&& Sett inn innstillingen under &&&

Sørum kommune støtter hovedintensjonen i utredningen NOU 2009:18 Rett til læring om å forbedre de allmenne ordningene, framfor å øke bruken av spesielle ordninger.

Kap 13 Tidlig innsats og forebygging:

Sørum kommune oppfatter at kommunen som barnehage og skoleeier allerede har en plikt til systematisk oppfølging av barns og elevers utvikling, læring og læringsmiljø gjennom gjeldende lover og forskrifter. Mangel på pedagoger spesielt i barnehagene kan være en utfordring for oppfølgingen i barnehager og skoler.

En ressursbank med verktøy for oppfølging av barn og elever vil være nyttig.

En læringsbok som følger barnets og elevens utvikling gjennom hele opplæringsløpet er interessant og vil være et skritt i riktig retning. Denne opplæringsboka må kunne ses i sammenheng med språkkartleggingen som er foreslått i strekpunkt 3. Kartleggingen som skal gjøres i barnehagen bør også gjøres tilgjengelig for skolen. I tillegg må foreldrene få veiledning som gjør dem i stand til å følge opp og arbeide hjemme med barnas språkutvikling.

Kap 14 Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen:

Sørum kommune ser det som positivt at ekstra tilrettelegging i opplæring kan settes i gang før det er fattet vedtak om spesialundervisning på bakgrunn av sakkyndig vurdering. Det er viktig at barnehage/skole, foresatte og PP-tjenesten er enige i behovet og hvilke tiltak som skal iverksettes.

Her kan mangelen på pedagoger i barnehagene gjøre tilretteleggingen som skal skje gjennom bruk av personellressurser og organisatoriske tiltak vanskelig. Det er i tillegg viktig at PP-tjenesten har ressurser og kompetanse til å veilede barnehagene og skolene i dette arbeidet.

Det støttes at rett til ekstra tilrettelegging i barnehagen før opplæringspliktig alder skal hjemles i barnehageloven.

Kap 16 PP-tjenesten og Statped tettere på:

Sørum kommune er enig i at PP-tjenesten må være tettere på barnehager og skoler, og videreutvikle kompetanse på læringsmiljø, problematferd og sammensatte lærevansker (områder med høy forekomst). Økte ressurser og kompetanse i PP-tjenesten vil være nødvendig for å gjennomføre dette tiltaket. Dette vil kanskje kunne løses ved å gjennomføre hovedgrepet med en regionalisering av Statped. Dette vil frigjøre midler som kan brukes til å styrke PP-tjenesten i kommuner og fylkeskommuner.

Kap 17 Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid.

Sørum kommune støtter i hovedsak de foreslåtte tiltakene i kap 17. En harmonisering av lovverket er på sin plass. Informert samtykke bør brukes mer aktivt.

PP-tjenesten bør ha en selvstendig henvisningsrett til barne-og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) og barnehabiliteringstjenesten (HABU) Det er viktig at kommunene, fylkeskommune og NAV inngår forpliktende samarbeidsavtaler for å sikre at all ungdom er i arbeid eller utdanning.

Kap 18 Økt kompetanse på alle nivåer:

Sørum kommune støtter utvalgets forslag til tiltak for å øke kompetanse på alle nivåer knyttet til ekstra tilrettelegging i opplæringen, herunder spesialpedagogiske emner.

En ser det som særlig positivt at en tenker å etablere et femårig kompetanseutviklingsprogram for barnehager og skoler som skal bidra til utviklingsarbeid, veiledning og kompetanseheving knyttet til vanlige lærevansker hos barn og unge. Det er viktig at pedagoger som skal ha sitt virke i barnehager og skoler deltar på samme kompetanseprogram. Det bør stilles til rådighet midler som sikrer at programmet favner bredt nok.

::: &&& Sett inn innstillingen over &&&

Sørum kommune vil gi høringsuttalelse til NOU 2009:18 Rett til læring på kap 13 Tidlig innsats og forebygging, kap 14 Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen, kap 16 PP-tjenesten og Statped tettere på, kap 17 Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid og kap 18 Økt kompetanse på alle nivåer.

Vedlegg:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/nouer/2009/nou-2009-18.html?id=570566>

Andre dokumenter, som ikke er vedlagt:

1. NOU 2009:18 Rett til læring, i papirutgave

Saksutredning:

... &&& Sett inn saksutredningen under &&&

Bakgrunn for saken:

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslagene fra Midtlyngutvalget "Rett til læring" om organisering, ressursbruk og resultater av spesialundervisning og det statlige spesialpedagogiske støttesystemet.

Utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov, Midtlyngutvalget, overleverte sin innstilling NOU 2009:18 Rett til læring til kunnskapsministeren 2. juli i år.

Utvalget ble i mandatet bedt bl.a. om:

- å bygge på de overordnede prinsipper om retten til tilpasset og likeverdig opplæring
- gjennomgå arbeidsoppgaver og arbeidsdeling mellom det statlige spesialpedagogiske støttesystemet og PP-tjenesten
- utarbeide et oppdatert kunnskapsgrunnlag om feltet
- samt gi konkrete forslag til bedre organisering og effektiv ressursbruk for en helhetlig tiltakskjede for barn, unge og voksne med behov for spesialpedagogisk hjelp

Utvalget bygger sin innstilling på fire sentrale utfordringer når det gjelder evnen til å gi tilpasset og likeverdig opplæring i en inkluderende barnehage/skole for alle:

Ensretting og mangel på hensyn til mangfoldet:

Barnehager og skoler forstår og behandler mennesker mer likt enn mangfoldet tilsier. I for stor grad tar man ikke hensyn til eller har forståelse for variasjon og ulikhet mellom mennesker

Ulik forståelse og praktisering av regelverket:

Regelverket forstås og praktiseres ulikt fra kommune til kommune, fra skole til skole og innad på samme skole. Dette bidrar til store variasjoner i kvaliteten på opplæringen. Problemet er ikke nødvendigvis regelverket i seg selv, men heller måten det etterleves på.

Mangel på samordning og samarbeidskompetanse:

Opplæringen og hjelpeapparatet består av ulike instanser med delansvar for tiltak overfor barn, unge og voksne med særskilte behov. Ofte samvirker disse ikke godt nok med hverandre eller med barnehage og skole. Konsekvensen er at det utføres dobbeltarbeid, at det mangler helhet og sammenheng i tilbudet og at informasjon mangler og at foresatte i mange tilfeller blir sittende igjen med koordineringsansvaret.

Forhold knyttet til den spesialpedagogiske innsatsen:

Praktiseringen av spesialundervisning gjør at begrepet har fått et uklart innhold, at den spesialpedagogiske innsatsen kommer for sent og at sammenhengen fra kartlegging/utredning og konkret pedagogisk handling ikke blir ivaretatt godt nok.

Innstillingen inneholder 61 forslag som skal bidra til å bedre læring for barn, unge og voksne med behov for særskilt hjelp og støtte. Forslagene innebærer å gjøre barnehager og skoler bedre i stand til å styrke læringsutbyttet til barn og unge med særskilte behov.

Hovedgrepet er å forbedre de allmenne ordningene, blant annet gjennom å benytte spesialisert kompetanse innenfor de allmenne ordningene.

Kunnskapsdepartementet inviterer Sørums kommune som høringsinstans, om å uttale seg om alle forslagene. Høringsfridt er satt til 27.november 2009.

Saksopplysninger:

NOU 2009:18 Rett til læring ble gjennomgått på felles ledermøte i barnehageseksjonen og grunnskoleseksjonen den 09.09.2009.

Utredningen ble gjennomgått i sin helhet og det ble arbeidet i grupper med kapitlene 13,14,16,17 og 18 fordi innholdet i disse kapitlene ble vurdert å være mest relevant for barnehagene, grunnskolene og voksenopplæringen.

Utvalgets strategier og forslag:

Kap 13 Tidlig innsats og forebygging:

- Barnehage- og skoleeier får en plikt til kontinuerlig og systematisk oppfølging av barns og elevers utvikling, læring og læringsmiljø.
- Det utvikles en ressursbank med varierte verktøy som en støtte for barnehager og skoler i oppfølgingen av barn og elever.
- *Læringsboka* innføres som felles verktøy for tidlig innsats og oppfølging. Boka følger barnets og elevens utvikling, læring og læringsmiljø gjennom barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

Kap 14 Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen:

- Retten til spesialundervisning erstattes av en rett til *ekstra tilrettelegging i opplæringen*. Retten utløses som i dag når eleven ikke har tilfredsstillende læringsutbytte. Tilretteleggingen skjer gjennom bruk av personellressurser, materielle ressurser og organisatoriske tiltak.
- Dersom det er klart hvilken tilrettelegging det er behov for og skole, foresatte og PP-tjenesten er enige om tiltakene, foreslår utvalget at vedtak om ekstra tilrettelegging i opplæringen kan fattes uten sakkyndig vurdering.

- Rett til ekstra tilrettelegging i barnehagen før opplæringspliktig alder hjemles i barnehageloven.

Kap 16 **PP-tjenesten og Statped tettere på:**

- Utvalget foreslår en klarere ansvarsfordeling mellom PP-tjenesten og statlig spesialpedagogisk støttesystem (Statped). PP-tjenesten skal være tettere på barnehager og skoler, og videreutvikle kompetanse på læringsmiljø, problematferd og sammensatte lærevansker (områder med høy forekomst).
- Det tas inn en bestemmelse om PP-tjenesten i barnehageloven.
- Statped organiseres i fire spesialpedagogiske regionsentre (Sørøst, Vest, Midt og Nord). Disse bistår kommunene med spesialisert kompetanse på områdene syn, hørsel, språk/tale/kommunikasjon, ervervet hjerneskade og omfattende og sammensatte lærevansker.
- Som en følge av at regionsentrene skal arbeide med områder med lav forekomst, foreslås sentrene/avdelingene for sammensatte lærevansker avviklet i sin nåværende form. Frigjorte midler brukes til å styrke PP-tjenesten i kommuner og fylkeskommuner.

Kap 17 **Helhet krever tverrfaglig og tverretattlig samarbeid.**

- Bestemmelser om individuell plan hjemles i barnehageloven og opplæringsloven, og bestemmelsene i dagens særlover om individuell plan harmoniseres i de aktuelle lovverkene.
- Det oppfordres til mer aktiv bruk av informert samtykke.
- Det innføres rett til én tjenesteyter (personlig koordinator) ved behov for langvarige og koordinerte tjenester.
- Det foretas en grenseoppgang mellom spesialisttjenesten innenfor opplæringssektoren (spesialpedagogiske regionsentre) og spesialisthelsetjenestene (barne- og ungdomsklinikkene) og deres oppgaver overfor kommune
- PP-tjenesten får selvstendig henvisningsrett til barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP) og barnehabiliteringstjenesten (HABU)
- Kommunene, fylkeskommune og NAV inngår forpliktende samarbeidsavtaler for å sikre at all ungdom er i arbeid eller utdanning.

Kap 18 **Økt kompetanse på alle nivåer:**

- Den allmenne kvalifiseringen i relevante grunnutdanninger styrkes ut fra behovet for kompetanse knyttet til ekstra tilrettelegging i opplæringen, herunder spesialpedagogiske emner.
- Barnehager og skoler skal kunne håndtere utfordringer med relativt høy forekomst, eksempelvis knyttet til begynneropplæring (lesing, skriving, regning) og samspillvansker/psykiske vansker. Profesjonsorienteringen i de disiplinorienterte masterutdanningene styrkes når det gjelder praktisk-pedagogisk orientering, krav til praksis i studiene og rådgivning ved starten av yrkeskarrieren
- Forskningen knyttet til barn, unge og voksne med behov for ekstra tilrettelegging i opplæringen styrkes.

Forhold til eksisterende plandokumenter:

Utredningen forholder seg til gjeldende lovverk og læreplaner.

Økonomiske konsekvenser:

Investeringer:

Høringen går ikke inn på de økonomiske beregninger som er gjort i utredningen.

Bærekraftig utvikling:

Utredningen er utarbeidet for å bidra til positiv utvikling for barn, unge og voksne med særskilte behov.

Bemanningskonsekvenser:

Ingen

Uttalelse fra andre utvalg:

Skal saken før den politiske behandlingen oversendes for uttalelse til:

- Eldrerådet (ja/nei)? nei
- Rådet for funksjonshemmede (ja/nei)? nei
- Barns og unges kommunestyre/arbeidsutvalget (ja/nei)? nei
- Andre råd/utvalg – I tilfelle hvilke(t)? nei

Alternative løsninger:

Sørum kommune gir ingen høringsuttalelse.

Vurdering:

NOU 2009:18 Rett til læring er et viktig dokument i forhold til å vurdere de de overordnede prinsipper om retten til tilpasset og likeverdig opplæring. Ved å gi innspill i høringen er Sørum kommune med på å bidra til at det blir tatt gode beslutninger i forhold til organisering og effektiv ressursbruk i en helhetlig tiltakskjede for barn, unge og voksne med behov for spesialpedagogisk hjelp

... &&& Sett inn saksutredningen over &&&

Utskrift av saken til:

1. Virksomhetene i barnehageseksjonen(BHG) og grunnskoleseksjonen(GSK)

Sørumsand, den 09.11.2009

Seksjonsleder: Torbjørg Joramo Pleym